

PROGRAM OCHRONY RABARBARU

Opracowany w ramach zadania celowego 6.2.
*„Opracowanie i aktualizacja programów integrowanej ochrony roślin
uprawnych*
finansowanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi”

Skierniewice, listopad 2025

Program opracowany pod redakcją:

dr hab. Grażyny Soiki, prof IO

Autorzy:

dr Joanna GOLIAN, dr Zbigniew ANYSZKA (herbicydy)

dr Agnieszka WŁODAREK (fungicydy)

mgr inż. Dariusz RYBCZYŃSKI (zoocydy)

dr hab. Grażyna SOIKA, prof. IO (zoocydy)

Fot. dr Anna Jarecka

KOMENTARZ

W ochronie rabarbaru, podobnie jak innych roślin uprawnych, profesjonalni użytkownicy środków ochrony roślin są zobowiązani do stosowania integrowanego systemu ochrony roślin. Jego podstawą jest maksymalne wykorzystanie metod niechemicznych, które powinny być uzupełniane stosowaniem pestycydów wówczas, gdy oczekiwane straty ekonomiczne powodowane przez agrofagi będą wyższe niż koszt zabiegów. Głównym celem jest skuteczne, bezpieczne i opłacalne obniżenie liczebności agrofagów do poziomu, przy którym nie wyrządzają one szkód o znaczeniu gospodarczym. Jest to możliwe poprzez regularne prowadzenie lustracji upraw oraz prognozowanie pojawu agrofagów i oceny zagrożenia za pomocą różnego rodzaju narzędzi np. pułapek feromonowych. W integrowanej ochronie roślin mogą być stosowane wszystkie środki aktualnie zarejestrowane dla danego gatunku rośliny, natomiast w Integrowanej Produkcji Roślin – systemie dobrowolnym i certyfikowanym – obowiązują dodatkowe ograniczenia ich użycia. Informacje na temat możliwości stosowania środków w Integrowanej Produkcji (IP) oraz produkcji ekologicznej (EKO) podano przy nazwie każdego środka.

Opracowany program ochrony rabarbaru zawiera informacje dotyczące możliwości zapobiegania i zwalczania chorób, szkodników i chwastów występujących w uprawach rabarbaru. Przedstawiono aktualnie zarejestrowane środki ochrony roślin, ich substancje aktywne, mechanizm działania oraz zalecane dawki. Podano także maksymalną liczbę zabiegów i minimalny odstęp czasu pomiędzy nimi, możliwość selekcji form odpornych agrofaga na daną substancję, jej przynależność do grupy chemicznej według organizacji do spraw odporności (FRAC, IRAC i HRAC) oraz okres karencji. W poszczególnych okresach wzrostu i rozwoju roślin uwzględniono środki i metody niechemiczne wspomagające ochronę rabarbaru.

Podstawą powodzenia integrowanej ochrony rabarbaru jest zakładanie uprawy z materiału kwalifikowanego wolnego od patogenów, co daje gwarancję jego zdrowotności od początku prowadzenia uprawy. Istotne znaczenie ma także wybór stanowiska, które powinno być wolne od patogenów i szkodników żyjących w glebie, w tym pasożytniczych nicieni, a także uporczywych chwastów.

Programy ochrony roślin aktualizowane są corocznie o środki, które zostały zarejestrowane od poprzedniej edycji programu przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Uwaga: środki, mające w etykiecie zapis „**stosowanie środka ochrony roślin w uprawach i zastosowaniach małoobszarowych**” umożliwiają zwalczanie agrofagów (choroby, szkodniki, chwasty) na warzywach, jednak odpowiedzialność za skuteczność działania i fitotoksyczność takich środków ochrony roślin ponosi wyłącznie ich użytkownik.

**Obowiązkiem każdego użytkownika środka ochrony roślin
jest zapoznanie się z treścią etykiety,
zamieszczonej na danym produkcie**

Etykiety-instrukcje stosowania środków ochrony roślin, wymienionych w niniejszym programie, można znaleźć na stronie internetowej MRiRW: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/etykiety-srodkow-ochrony-roslin>

Każdorazowo przed użyciem środka ochrony roślin należy sprawdzić w rejestrze środków ochrony MRiRW, kiedy upływa termin na zużycie istniejących zapasów ś.o.r dla unieszkodliwiania, przechowywania i stosowania – adres internetowy: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/rejestr-rodkow-ochrony-roslin>.

Ze względu na to, że każdego roku wycofywane są substancje czynne ś.o.r. należy także śledzić na stronie MRiRW komunikaty informujące o nowych terminach na sprzedaż i stosowanie środków ochrony roślin zawierających wycofane substancje czynne nie ujęte w rejestrze: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/komunikat--nowe-terminy-na-sprzedaz-i-stosowanie-srodkow>

CHWASTY								
Zwalczane chwasty	Niechemiczne metody ochrony	Środek ochrony roślin	Substancja czynna / zawartość	Działanie na roślinie i w stosunku do agrofaga	Dawka kg(l)/ha* (stężenie w %)	Maksymalna liczba zabiegów / minimalny odstęp między zabiegami	Karencja (dni)	Dodatkowe informacje o stosowaniu środka / zabiegach
1	2	3	4	5	6	7	8	9
RABARBAR								
W TRAKCIE UPRAWY – WIOSNĄ, PRZED ROZPOCZĘCIEM WEGETACJI								
Roczne w fazie kielkowania, wschodów i liścieni.		DWUNITROANILINY – grupa K1 wg HRAC 3						Nie stosować na glebach bardzo lekkich, piaszczystych i zalanych wodą. Najlepiej opryskiwać na glebę wilgotną. Może powodować przemijające uszkodzenia, a także przejściowe zahamowanie wzrostu roślin, jednak nie wpływa to na plonowanie. UWAGA: Środki można stosować do 6.08.2026 r.
		Aquatoro (M) Aquatos (M) Stomp Aqua 455 CS (M) Symmach 455 CS (M) Uni Aqua 4556 CS (M) Zapora Liquid (M) IP	pendimetalina – 455 g/l	doglebowe i dolistne	3,5 l	1	nd	
WIOSNĄ, PO ROZPOCZĘCIU WEGETACJI, w odpowiedniej fazie wzrostu chwastów jednoliściennych								
Roczne jednoliściennne i samosiewy zbóż, od fazy 2 liści do początku krzewienia		POCHODNE KWASU ARYLOFENOKSYPROPIONOWEGO – grupa A wg HRAC 1						Nie opryskiwać w temp. powyżej 27°C. Privium 125 EC w dawce 1,5 l/ha działa też na perz właściwy, ale słabiej. Zamieranie chwastów widoczne jest po upływie 2–3 tygodni od zabiegu. Intensywny wzrost chwastów, ciepła pogoda i wilgotna gleba przyspieszają działanie środków, a chłodna pogoda i susza opóźniają działanie, ale nie obniżają skuteczności. Deszcz lub deszczowanie w godzinę po zabiegu nie obniżają skuteczności działania środków. Herbicydy, których nie wolno mieszać z wymienionymi środkami można stosować co najmniej 7 dni przed lub 7 dni po ich zastosowaniu. Po zabiegu zwalczania perzu przez 1 miesiąc nie wykonywać uprawy mechanicznej. Maksymalnie 1 zabieg w sezonie wegetacyjnym. Następstwo: patrz etykieta środka.
		Balatella Forte 150 EC (M) Fortune (M) Foster Forte 150 EC (M) Fusilade Forte 159 EC (M) IP	chizafof-P-etylowy – 50 g/l	dolistne	0,6–1,25 l	1	49	
		Privium 125 EC (M) IP	fluazyfop-P-butyłowy – 125 g/l	dolistne	0,75–1,5 l			
PO ZAKOŃCZENIU ZBIORÓW, w odpowiedniej fazie wzrostu chwastów jednoliściennych								
Roczne jednoliściennne i samosiewy zbóż, od fazy 2 liści do początku krzewienia		POCHODNE KWASU ARYLOFENOKSYPROPIONOWEGO – grupa A wg HRAC 1						Nie opryskiwać w temp. powyżej 27°C. Privium 125 EC w dawce 1,5 l/ha działa też na perz właściwy, ale słabiej. Zamieranie chwastów widoczne jest po upływie 2–3 tygodni od zabiegu. Intensywny wzrost chwastów, ciepła pogoda i wilgotna gleba przyspieszają działanie środków, a chłodna pogoda i susza opóźniają działanie, ale nie obniżają skuteczności. Deszcz lub deszczowanie w godzinę po zabiegu nie obniżają skuteczności działania środków. Herbicydy, których nie wolno mieszać z wymienionymi środkami można stosować co najmniej 7 dni przed lub 7 dni po ich zastosowaniu. Po zabiegu zwalczania perzu przez 1 miesiąc nie wykonywać uprawy mechanicznej. Maksymalnie 1 zabieg w sezonie wegetacyjnym. Następstwo: patrz etykieta środka
		Balatella Forte 150 EC (M) Fortune (M) Foster Forte 150 EC (M) Fusilade Forte 159 EC (M) IP	fluazyfop-P-butyłowy – 150 g/l	dolistne	0,6–1,25 l	1	49	
		Privium 125 EC (M) IP	fluazyfop-P-butyłowy – 125 g/l	dolistne	0,75–1,5 l			

(M) – stosowanie środka w uprawach i zastosowaniach małoobszarowych – **odpowiedzialność za skuteczność działania i fitotoksyczność środka stosowanego w uprawach małoobszarowych ponosi wyłącznie jego użytkownik.**

* Niższe dawki środków stosować na glebach lżejszych, a wyższe na glebach ciężkich, o większej zawartości próchnicy.

** Kody grup chemicznych (np. kod 1) podano według HRAC / WSSA (Herbicide Resistance Action Committee / Weed Science Society of America).

nd – nie dotyczy.

IP – środek może być stosowany w Integrowanej Produkcji Roślin.

CHOROBY								
Choroba / czynnik sprawczy	Niechemiczne metody ochrony	Środek ochrony roślin i możliwość stosowania w integrowanej (IP) ekologicznej produkcji (EKO)	Substancja czynna / zawartość / grupa chemiczna FRAC	Działanie na roślinie i w stosunku do agrofaga	Dawka kg(l)/ha (stężenie %)	Maksymalna liczba zabiegów / minimalny odstęp między zabiegami (dni)	Karencja (dni)	Dodatkowe informacje o stosowaniu środka / zabiegach
1	2	3	4	5	6	7	8	9
PODZIAŁ KARP Przy podziale karp, przed sadzeniem należy posypać świeże rany węglem drzewnym.								
OKRES WZROSTU I ROZWOJU ROŚLIN (BBCH 09–89)								
Szara pleśń <i>Botrytis cinerea</i>	- Uprawę rabarbaru należy zakładać na terenach otwartych, przewiewnych, z daleka od zbiorników wodnych. - Unikać stanowisk mających liczne zagłębienia terenu oraz o tendencji do zalegania wody. - W okresie wegetacji stosować umiarkowane deszczowanie pól i racjonalne nawożenie.	ŚRODEK MIKROBIOLOGICZNY – grupa BM wg FRAC (kod FRAC BM02)						Środek Serifel stosować od momentu wyjścia rabarbaru z uśpienia zimowego do fazy gdy wegetatywne części roślin przeznaczone do zbioru osiągają typową wielkość.
		Serifel (M) IP, EKO	<i>Bacillus subtilis</i> szczep MBI600 – 11%	fungistatyczne i fungicydowe	0,5 l	10 zabiegów / 7 dni	nd	

(M) – stosowanie środka w uprawach i zastosowaniach małoobszarowych – odpowiedzialność za skuteczność działania i fitotoksyczność środka stosowanego w uprawach małoobszarowych ponosi wyłącznie jego użytkownik.
 nd – nie dotyczy.
 EKO – środek może być stosowany w ekologicznej produkcji.
 IP – środek może być stosowany w integrowanej produkcji.

SZKODNIKI								
Organizm szkodliwy	Niechemiczne metody ochrony / Progi szkodliwości	Środek ochrony roślin	Substancja czynna / zawartość	Działanie na roślinie i w stosunku do agrofaga	Dawka l(kg)/ha (stężenie%)	Maksymalna liczba zabiegów / minimalny odstęp między zabiegami	Karencja (dni)	Dodatkowe informacje o stosowaniu środka / zabiegach
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Szkodniki żerujące w glebie (larwy pędraków i opuchlaków)	Pędraki zwalczać przed założeniem uprawy wykorzystując metody mechaniczne (kilkakrotne uprawki ostrymi narzędziami jak talerzówka, glebogryzarka) fitosanitarne oraz biologiczne, np. uprawa gryki. Do zwalczania pędraków i opuchlaków stosować środki zawierające grzyby i nicienie entomopatogeniczne (np. Larvanem, Nemasys L i H).							
OKRES WZROSTU I ROZWOJU ROŚLIN (od BBCH 11)								
MSZYCA BURAKOWA <i>Aphis (Aphis) fabae</i>		PYRETHROIDY – grupa 3A wg IRAC						Środek stosować niezwłocznie po stwierdzeniu szkodnika w uprawie.
		Deltakill (M) Prokill (M)	deltametryna – 50 g/l (związek pochodzący z grupy pyretroidów)	działa kontaktowo	0,3	4 / co 7 dni	7	
		ŚRODKI O DZIAŁANIU MECHANICZNYM						Przed zastosowaniem polimerów silikonowych – sprawdzić na kilku roślinach, czy nie wystąpią objawy fitotoksyczności.
		Emulpar® 940 EC IP*	olej rydzowy	działanie kontaktowo (mechaniczne), na roślinie powierzchniowo	0,9–1,2%	bo	nd	
K-Pak Siltac EC IP	polimery silikonowe	0,2% 0,1– 0,12%	bo		nd			
PCHEŁKI: Pchełka smużkowana <i>Phylotreta memorum</i> Pchełka burakowa <i>Chaetocnema concinna</i>	Lustracja roślin: wykrycie 2- 4 chrząszczy na 1 mb. rzędu uprawy	Brak zarejestrowanych środków do zwalczania tych szkodników						Największe zagrożenie pchełki stwarzają w okresie pojawiania się młodych liści
PIĘTNÓWKI: Piętnówka kapustnica <i>Mamestra brassicae</i> , Wieczernica szczawiówka <i>Acronicta (Viminia) rumicis</i> , Agatówka łobodnica <i>Trachea atriplicis</i> , Błyszczka jarzynówka <i>Autographa gamma</i> GAŚNIENICE USZKADZAJĄCE LIŚCIE	Lustracja roślin: wykrycie 4-5 gąsienic na 50 kolejnych roślinach. Pułapka feromonowa: odłowienie pierwszych motyli.	PYRETHROIDY – grupa 3A wg IRAC						Środek stosować niezwłocznie po stwierdzeniu szkodnika w uprawie.
		Deltakill (M) Prokill (M)	deltametryna – 50 g/l (związek pochodzący z grupy pyretroidów)	działa kontaktowo	0,3	4 / co 7 dni	7	
		ŚRODKI MIKROBIOLOGICZNE – grupa 11A wg IRAC						Preparaty bakteryjne należy zastosować w momencie pojawienia się gąsienic wykonując 1–3 zabiegi na dane pokolenie gąsienic. Zabiegi wykonać najlepiej w okresie występowania młodszych stadiów rozwojowych gąsienic (L ₁ –L ₂). XenTari WG można stosować do 30.04.2026.
		BioDor Pro Florbac XenTari WG IP BioBit DiPel DF IP Lepinox Plus IP	Bacillus thuringiensis var. aizawai szczep ABTS-1857 Bacillus thuringiensis var. kurstaki szczep ABTS 351 Bacillus thuringiensis subsp. kurstaki szczep EG 2348	działa żołądkowo, na roślinie powierzchniowo	1,0 kg 1,0 kg 1,0 kg 0,5 – 1,0 kg 0,5 – 1,0 kg 1,0 kg	8/ co 6 dni 3/ co 7 dni	1 1	
KALDUNICE: Kaldunica zielonka <i>Gastrophysa (Gastrophysa) viridula</i> Kaldunica rdestówka <i>Gastrophysa (Gastrophysa) polygoni</i>	Lustracja roślin: wykrycie licznych chrząszczy oraz larw lub uszkodzeń na liściach	Brak zarejestrowanych środków do zwalczania tych szkodników						Największe zagrożenie dla roślin jest wiosną w okresie wyrastania i rozwijania się liści sercowych

PACIEPNICA JARZYNÓWKA <i>Hydraecia micacea</i>	Lustracja roślin: wykrycie pierwszych uszkodzeń na ogonkach liściowych	Brak zarejestrowanych środków do zwalczania tego szkodnika						Największe zagrożenie występuje w okresie wzrostu i wydłużania się ogonków liściowych
DRUTOWCE Osiewnik rolowiec <i>(Agroties lineatus)</i> Osiewnik skibowiec <i>(Agroties sputator)</i> Osiewnik ciemny <i>(Agrotis obscurus)</i> Nieskor czarny <i>(Hemicrepidius niger)</i> Zaciosek kruszczowy <i>(Selatosomus aeneus)</i>	Próba glebowa: wykrycie 2 larw w próbach glebowych pobranych z 1 m ² powierzchni podłoża	ZWIĄZKI GRZYBOWE O NIEZNANYM LUB NIEPEWNYM MECHANIZMIE DZIAŁANIA – grupa UNF wg IRAC						
		Naturalis (M) IP	<i>Beauveria bassiana</i> szczep ATCC 74040 – 0,185 g/kg (0,0185 %)	działła kontaktowo	1,0 – 2,0 kg	2 co 7 dni	1	Środek można zastosować metodą nawadniania podłoża, gdzie są uprawiane rośliny polegające na wykonaniu opryskiwania średniokroplistego/opryskiwania grubokroplistego lub stosowania systemu nawadniającego.

(M) – stosowanie środka w uprawach i zastosowaniach małoobszarowych – **odpowiedzialność za skuteczność działania i fitotoksyczność środka stosowanego w uprawach małoobszarowych ponosi wyłącznie jego użytkownik.**

nd – nie dotyczy.

IP – środek może być stosowany w integrowanej produkcji.

Pyretroidy są toksyczne dla pszczoł, dlatego zabiegi z ich użyciem należy wykonać wieczorem po zakończeniu oblotu roślin przez te owady.